

Sygn. akt IV CSK 499/13

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku D. B.
przy uczestnictwie X. Y.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 19 lutego 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w O.
z dnia 9 maja 2013 r., sygn. akt I Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kwotę 1.800 (tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jest konsekwencją oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawca powołała się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), w związku z potrzebą odpowiedzi na pytania: „czy żądanie ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym w rozumieniu art. 43 § 2 k.r.o. może polegać na złożeniu wniosku o przyznanie majątku wspólnego na wyłączną własność jednemu z małżonków z równoczesnym pozbawieniem drugiego z małżonków udziału w tymże majątku wspólnym?” oraz „czy dla skuteczności żądania ustalenia nierównych udziałów, polegającego również na całkowitym pozbawieniu małżonka udziału w majątku - opisanego w art. 567 § 1 i 2 k.p.c. i art. 43 § 2 k.r.o. - wymagane jest oddzielne zgłoszenie i złożenie wniosku (pisma przygotowawczego) w tym przedmiocie o określonej treści i formie, czy też zawarcie takiego żądania w treści pisma inicjującego postępowanie o podział majątku wspólnego jest wystarczające dla uznania go za żądanie ustalenia nierównych udziałów w tymże majątku?”

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie

i wymagającego pogłębionej wykładni (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Zagadnienie to powinno być nadto „istotne” z uwagi na wagę przedstawionego przez skarżącego problemu interpretacyjnego dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna wnoszona jest w konkretnej sprawie, to zarówno charakter zgłoszonego w niej roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy jest związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Rozstrzygnięcie o pierwszym z zagadnień sformułowanych przez wnioskodawcę będzie możliwe, o ile w sprawie zaistniały proceduralne warunki ku temu, by orzec o nierównych udziałach rozwiedzionych małżonków w majątku wspólnym. Z art. 43 § 2 k.r.o. wynika, że z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku. Przesłanki decydujące o możliwości ustalenia nierównego udziału małżonków w majątku wspólnym zostały ostatnio objaśnione w postanowieniu Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2013 r., IV CSK 553/12, Lex nr 1353257, ale - jak wynika z wyraźnego brzmienia art. 43 § 2 k.r.o. – ustalenie nierównych udziałów rozwiedzionych małżonków w majątku wspólnym jest możliwe nie inaczej, jak tylko na wniosek złożony przez któregoś z nich. To, czy oświadczenie strony postępowania o podział majątku wspólnego złożone w piśmie procesowym lub ustnie przed sądem ma cechy wniosku o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym zależy od jego możliwej do wyłożenia treści. Jeśli strona postępowania korzysta z fachowego zastępstwa procesowego, jak wnioskodawca w niniejszej sprawie, to nie tylko można, ale nawet należy oczekiwać, że wnioski przewidziane prawem materialnym lub procesowym, dopuszczalne z uwagi na stan zaawansowania postępowania, zostaną przez nią zgłoszone w sposób niebudzący wątpliwości co do intencji osoby je zgłaszającej. Wnioskodawca zażądała ustalenia

nierównych udziałów w majątku wspólnym i przyznania jej całości majątku bez spłat na rzecz uczestnika dopiero w apelacji, co jej pełnomocnik potwierdził w oświadczeniu złożonym do protokołu rozprawy apelacyjnej. Oczywiście, procesowo było to możliwe, tyle że wnioskodawca musiała liczyć się z tym, że ocena zasadności jej żądania zostanie dokonana na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie przed Sądem pierwszej instancji. Uzupełnienie tego materiału było możliwe jedynie na warunkach określonych w art. 381 k.p.c.

Skoro w ocenie Sądu drugiej instancji, zebrany w sprawie materiał dowodowy nie dawał żadnych podstaw do ustalenia nierównych udziałów rozwiedzionych małżonków w majątku wspólnym, to na tle tych ustaleń nie sposób jest rozstrzygać kwestii stanowiącej pierwsze z przedstawionych przez wnioskodawcę zagadnień prawnych. Było ono już zresztą przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego w orzeczeniach przytoczonych w skardze kasacyjnej.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 520 § 2, art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 13 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 7 pkt 10 i § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 461), orzeczono jak w sentencji.

[aw]

jw